

การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่าง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50

นายสนัย จันทรตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2535

ISBN 974-579-969-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018393

i172CA68x

PROHIBITION FROM PERFORMING CERTAIN KINDS OF OCCUPATION OR
PROFESSION ACCORDING TO THE PENAL CODE, SECTION 50

Mr.Sunai Chantree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

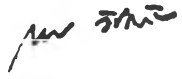
Chulalongkorn University

1992

ISBN 974-579-969-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่าง
	ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50
โดย	นายสนั่น จันทร์ตรี
ภาควิชา	นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ มัทยา จิตติรัตน์
	อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

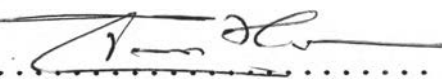
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

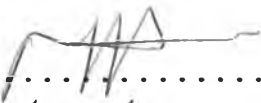

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.โกเมน ภักธรภิมย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.กิตติพงษ์ กิตยารักษ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญวิทย์ ยอดมณี)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.จิรนิติ หะวานนท์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สิรินทร์ เฉลิมวัฒน์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิชาภาษาอังกฤษไว้ครอบงำสีเขียวนี้เพียงฉบับเดียว

สัณย จันทรตรี : การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพบางอย่าง ตาม
ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 (PROHIBITION FROM PERFORMING
CERTAIN KINDS OF OCCUPATION OR PROFESSION ACCORDING TO
THE PENAL CODE, SECTION 50) อ.ที่ปรึกษา : รศ. มัทยา จิตติรัตน์
อ.ที่ปรึกษาร่วม ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์, 295 หน้า.
ISBN 974-579-969-6.

การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50 เป็น
มาตรการหนึ่งในวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งตัดโอกาสบุคคลผู้กระทำความผิดที่เกี่ยวข้อง
การประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ มาตรการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อป้องกันสังคมจากผู้ที่มีสภาพ
เป็นอันตรายมิให้กระทำความผิดซ้ำในอนาคต โดยมีพื้นฐานมาจากทฤษฎีป้องกันสังคม
ตามทฤษฎีนี้มุ่งหมายที่จะป้องกันสังคมให้พ้นจากอันตราย และป้องกันมิให้ผู้ประกอบอาชีพที่
คิดจะกระทำความผิดในลักษณะเดียวกันเกิดความยับยั้งไม่กล้ากระทำความผิด

ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ตามประมวลกฎหมาย
อาญา มาตรา 50 คือ การที่กฎหมายไม่ได้มีข้อกำหนดห้ามผู้ถูกห้ามประกอบอาชีพหรือ
วิชาชีพ กระทำการในทางอาชีพหรือวิชาชีพ แทนบุคคลอื่นหรือให้บุคคลอื่นกระทำการแทน
โดยผู้ถูกห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ เป็นผู้ให้คำสั่งด้วย ทำให้การบังคับมาตรการนี้ไม่
บรรลุผลเท่าที่ควรและการเพิกถอนคำสั่งห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ควรนำหลักเกณฑ์
ในการคุมประพฤติมาใช้ได้เมื่อเพิกถอนคำสั่งห้าม ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าสภาพเป็นอันตราย
นั้นได้หมดไปแล้วจริง

การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพนั้น กระทบกระเทือนต่อสิทธิพื้นฐานของ
บุคคลการนำมาใช้ต้องพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างสภาพอันตรายต่อสังคมของบุคคล อันมี
ผลกระทบต่อความปลอดภัยของประชาชนหรือรัฐกับสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล หากมีการห้าม
ประกอบอาชีพหรือวิชาชีพแล้ว รัฐควรพิจารณาหาอาชีพอื่นรองรับบุคคลเหล่านั้นด้วยเพื่อ
ป้องกันมิให้เกิดปัญหาทางสังคมตามมา

ภาควิชานิติศาสตร์.....
สาขาวิชานิติศาสตร์.....
ปีการศึกษา2534.....

ลายมือชื่อนิติ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

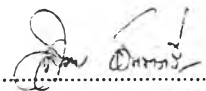

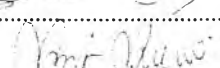
SUNAI CHANTREE : PROHIBITION FROM PERFORMING CERTAIN KINDS OF OCCUPATION OR PROFESSION ACCORDING TO THE PENAL CODE, SECTION 50. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. MATTAYA JITTIRAT, LL.M., KITTIPONG KITTAYARAK, J.S.D., 295 pp. ISBN 974-579-969-6.

Prohibition of occupations or professions at the Penal Code, section 50 is the measure to put out the person who is convicted of an unlawful act involving abuse of his occupations or professions. This measure aims at preventing against commission of an offence in the future and is based on the Social Defence Theory aiming at safeguarding the society from dangers as well as affording to deter some potential offenders at the same time.

The problem arisen from the enforcement measure of safety by virtue of section 50 of the Penal Code is that the law does not prohibit the offender from engaging in the occupations or professions from doing so on behalf of someone else, or from having someone else do it under his instructions. This loophole might cause the enforcement measure to be impossible. As for the revocation of the prohibit order, it is suggested in this study that the court can take the probation measure of the revocation in order to make sure that all dangers are gone.

Prohibition of occupations or professions affects basic individual rights, so the enforcement of this measure must be considered both the dangers and the public welfares as well as the state welfares. In addition, in order to prevent social problems, the state must provide other occupations to replace the prohibited ones.

ภาควิชา Laws
สาขาวิชา Laws
ปีการศึกษา 2534

ลายมือชื่อนิติกร
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และท่านอาจารย์ ดร. กิตติพงษ์ กิตยารักษ์ ที่กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ทั้งสองท่านได้กรุณาให้คำปรึกษาตลอดจนตรวจโครงสร้างและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ ดร. โกเมน ภัทรภิรมย์ ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านมาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ และกรุณาแนะนำแนวทางค้นคว้าแก่ผู้เขียน ท่านอาจารย์ ดร. จิรนิติ หะวานนท์ ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญวิทย์ ยอดมณี และท่านอาจารย์สิรินทร์ เฉลิมวัฒน์ หัวหน้าพนักงานอัยการ กองคดีวิธีการเพื่อความปลอดภัย ที่กรุณาให้แนวทางในการศึกษา ตลอดจนกรุณาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

พร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร. คณิต ฦ นคร และท่านอาจารย์วันชัย สร้อยทอง สำนักงานอัยการสูงสุด ท่านอาจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ รักษาเพชร สถาบันราชภัฏ (วิทยาลัยครุภาณบุรี) ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้ข้อคิดเห็นบางประการแก่ผู้เขียน

ขอขอบพระคุณ คุณอุทิศ สุภาพ ผู้ช่วยผู้พิพากษาประจำกระทรวง คุณบัณฑิต สัจจงงค์ อัยการผู้ช่วย สำนักงานอัยการสูงสุด คุณสมชาย ช่างทอง สถาบันสุขภาพสัตว์และผลิตสัตว์แห่งชาติ คุณไพโรจน์ มินเต็น กองกฎหมายต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คุณพิรุณ จิตภิรมย์ ฝ่ายข่าวต่างประเทศหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ตลอดจนผู้มีอุปการะคุณท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามมา ณ ที่นี้ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ท้ายที่สุดนี้ขอขอบพระคุณคุณพิบูลย์เลิศ จันทรตรี ที่กรุณาอนุเคราะห์ข้อมูลด้านต่างประเทศ คุณศิริรัตน์ จันทรตรี และลูกณัฐชววรรณ ที่ยอมสละเวลา และเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมาโดยตลอด

หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมีคุณค่าและเป็นประโยชน์ทางการศึกษาอยู่บ้าง ผู้เขียนขอกราบมอบเป็นกตเวทิตาแต่บิดา มารดา บุรพคณาจารย์ที่ประสาทวิชาความรู้ให้มา รวมทั้งสถาบันจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ให้โอกาสในการศึกษา และทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีข้อบกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สุนัย จันทรตรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์.....	4
วิธีดำเนินการวิจัย.....	4
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	5
บทที่	
2. หลักและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	6
ที่มาของวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	6
ความหมายของวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	7
ประวัติความเป็นมาของวิธีการเพื่อความปลอดภัย	
ในประเทศไทย.....	11
1. กฎหมายตราสามดวง.....	11
2. ประกาศว่าด้วยคนเสพสุราในวันสงกรานต์	
จ.ศ. 1219.....	12
3. ประกาศให้ผู้นับเป็นเจ้าของคนบ้า ให้ระวางคนบ้า	
จ.ศ. 1221.....	14
4. พระราชบัญญัติตัดสินคนจรจัดและคนที่เคย	
ต้องโทษหลายครั้ง.....	15
5. พระราชบัญญัติกักกันผู้มีสันดานเป็นผู้ร้าย พ.ศ. 2479	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
6. กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127.....	17
7. พระราชกฤษฎีกาควบคุมคนจรจัดและ ผู้ไม่ประกอบอาชีพ พ.ศ.2485.....	19
8. การบัญญัติวิธีการเพื่อความปลอดภัยในประมวลกฎหมาย อาญาปัจจุบัน.....	20
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย.....	22
1. ทฤษฎีป้องกันสังคม (Social Defence Theory)	23
2. ทฤษฎีการลงโทษ (Punishment Theory).....	28
3. ทฤษฎีอำนาจรัฐ (Police Power Theory)....	35
4. ทฤษฎีการบังคับใช้กฎหมาย (Law Enforcement Theory).....	44
บทที่ 4	
3. การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพในประเทศไทย.....	51
ประวัติความเป็นมาของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 50...	51
ประวัติความเป็นมาของพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ อาชีพของคนไทย.....	57
การเพิกถอนใบอนุญาต ยึดใบอนุญาต และสั่งพักใช้ใบอนุญาต	59
1. ประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58 ลงวันที่ 26 มกราคม 2515.....	60
2. พระราชบัญญัติสาธารณสุข พ.ศ.2484 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2495, 2497, 2505 และ 2527.....	61
3. พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.2512.....	63
4. พระราชบัญญัติจรรยาบรรณ พ.ศ.2522.....	65
5. พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507.....	66
ลักษณะของอาชีพและวิชาชีพ.....	69
1. ลักษณะและความหมายของอาชีพ.....	69
2. ลักษณะของวิชาชีพ.....	71
3. ความหมายและคำจำกัดความของคำว่า "วิชาชีพ"	72

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. หลักทั่วไปของกฎหมายควบคุมวิชาชีพ.....	76
5. มาตรฐานวิชาชีพ.....	81
การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ตามประมวลกฎหมายอาญา	
มาตรา 50.....	83
1. หลักเกณฑ์ที่ศาลจะบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย	
ในการห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ตามประมวล	
กฎหมายอาญา มาตรา 50.....	84
2. อำนาจศาลในการสั่งห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ	94
3. การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ตั้งแต่ประกาศใช้	
ประมวลกฎหมายอาญาจนถึงปัจจุบัน.....	95
4. เงื่อนไขและระยะเวลาในการสั่งห้ามประกอบอาชีพ	
หรือวิชาชีพ.....	101
5. การดำเนินคดีวิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภท	
ห้ามการประกอบอาชีพ ชั้นพนักงานสอบสวน.....	103
6. การดำเนินคดีวิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภท	
ห้ามการประกอบอาชีพ ชั้นพนักงานอัยการ.....	107
7. การติดตามพฤติการณ์ผู้ต้องคำสั่งศาลในระหว่าง	
บังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยประเภท	
ห้ามการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ.....	114

บทที่

4. การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพในต่างประเทศ	
1. ความเป็นมาของการบัญญัติกฎหมาย.....	121
2. กฎหมายรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชน.....	124
3. สิทธิเสรีภาพของประชาชนในปัจจุบัน.....	127
4. รูปแบบและการดำเนินกระบวนการพิจารณาใน	
ระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์.....	130
5. การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพในสหรัฐอเมริกา	136
6. การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพใน	
ระบบกฎหมายซีวิล ลอว์.....	146

บทที่

6.1	ประมวลกฎหมายอาญาฝรั่งเศส.....	146
6.2	ประมวลกฎหมายอาญาเยอรมัน.....	152
6.3	การห้ามประกอบอาชีพในประเทศที่ใช้ ระบบประมวลกฎหมายอื่น ๆ	161
6.3.1	ประมวลกฎหมายอาญาโปแลนด์.....	161
6.3.2	ประมวลกฎหมายอาญาโรมาเนีย.....	163
6.3.3	ประมวลกฎหมายอาญากรีก.....	164
6.3.4	ประมวลกฎหมายอาญากรีนแลนด์.....	166
7.	วิเคราะห์หลักเกณฑ์การห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ ในระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์ เปรียบเทียบกับ ระบบกฎหมายซีวิล ลอว์.....	167
7.1	ทางด้านทฤษฎี.....	167
7.1.1	ระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์.....	167
7.1.2	ระบบกฎหมายซีวิล ลอว์.....	168
7.2	ทางด้านเนื้อหาและการบังคับใช้กฎหมาย.....	169
7.2.1	ระบบกฎหมายคอมมอน ลอว์.....	169
7.2.2	ระบบกฎหมายซีวิล ลอว์.....	170
5.	วิเคราะห์ปัญหาการบังคับใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ประเภทการห้ามประกอบอาชีพหรือวิชาชีพ.....	174
1.	ปัญหาการนำบทบัญญัติกฎหมายมาบังคับใช้.....	175
1.1	อาชีพหรือวิชาชีพที่กฎหมายประสงค์จำกัด.....	176
1.2	ความผิดและความเกี่ยวข้องกับอาชีพ.....	177
1.3	การกำหนดโทษขั้นต่ำในการห้ามประกอบอาชีพ	179
1.4	การกำหนดระยะเวลาการห้ามประกอบอาชีพ	182
1.5	การวินิจฉัยสภาพอันตราย.....	183
1.6	เงื่อนไขอื่นสำหรับผู้ถูกห้ามประกอบอาชีพ.....	186
1.7	การเพิกถอนคำสั่งห้ามประกอบอาชีพ.....	186
1.8	การเพิกถอนใบอนุญาตในกิจการบางประเภท	188
2.	ปัญหาทางด้านกลไกของรัฐ.....	190
2.1	พนักงานสอบสวน.....	190
2.2	พนักงานอัยการ.....	191
2.3	ศาล.....	193
2.4	เจ้าหน้าที่ติดตามพฤติการณ์.....	194

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
6. บทสรุป และข้อเสนอแนะ.....	196
บทสรุป.....	196
ข้อเสนอแนะ.....	199
หนังสืออ้างอิง.....	201
ภาคผนวก ก	
รายงานการประชุมและมติที่ประชุมอนุกรรมการ ตรวจพิจารณาแก้ไขประมวลกฎหมายอาญา.....	214
ข รายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี.....	257
ค อาชีพและวิชาชีพต่าง ๆ	267
ง ระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการบังคับใช้วิธีการเพื่อ ความปลอดภัย พ.ศ.2533.....	285
จ ข้อบังคับกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยระเบียบการบังคับใช้ วิธีการเพื่อความปลอดภัย พ.ศ.2534.....	292
ประวัติผู้เขียน.....	295